

Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 30. juuni 2023
(OR. en)

EUCO 7/23

CO EUR 5
CONCL 3

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa Ülemkogu kohtumine (29. ja 30. juuni 2023) – Järeldused

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

Euroopa Ülemkogu pidas arvamuste vahetuse NATO peasekretäri Jens Stoltenbergiga ELi-NATO koostöö ja Euroopa-Atlandi julgeoleku teemal, tulenevalt eelkõige 10. jaanuaril 2023 allkirjastatud kolmandast ühisdeklaratsioonist.

*

*

*

I. UKRAINA

1. Euroopa Ülemkogu kordab, et mõistab resoluutselt hukka Venemaa agressioonisõja Ukraina vastu, mis on ilmne ÜRO põhikirja rikkumine, ning tuletab meelde Euroopa Liidu vankumatut toetust Ukraina sõltumatusese, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ning riigi võõrandamatule õigusele kaitsta end Venemaa agressiooni vastu. Euroopa Liit jätkab Ukrainale ja Ukraina rahvale tugeva finants-, majandusliku, humanitaar- ja sõjalise abi ning diplomaatilise toetuse andmist nii kaua kui vaja.
2. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas ELi valmisolekut anda Ukrainale nii kaua kui vaja pidevat sõjalist abi, eelkõige ELi sõjalise abi missiooni ja Euroopa rahutagamisrahastu kaudu. Ülemkogu tegi kokkuvõtte edusammudest seoses ühe miljoni suurtükimürsu ja rakettide ühishanke ja Ukrainale tarnimisega. Ülemkogu toonitab, et on oluline, et liikmesriigid jätkaksid jõupingutusi aitamaks rahuldada Ukraina pakilisi sõjalisi ja kaitsevajadusi, ilma et see mõjutaks teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning võttes arvesse kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.

3. Euroopa Liit ja liikmesriigid on valmis panustama koos oma partneritega Ukraina ees tulevikus võetavatesse julgeolekualastesse kohustustesse, millega aidatakse Ukrainal kaitsta end pikemas perspektiivis, hoida ära agressiooniakte ja seista vastu destabiliseerimispüüdlustele. Sellega seoses kaaluvad nad kiiresti sellise panustamise korda. Need kohustused võetakse, austades täielikult teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitikat ning võttes arvesse kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve. Euroopa Ülemkogu jätkab selle teema käsitlemist.
4. Euroopa Ülemkogu mõistab kõige karmimalt hukka Kahhovka hüdroelektrijaama tammi tahtliku hävitamise, millel on laastavad humanitaar-, ökoloogilised, põllumajanduslikud ja majanduslikud tagajärjed ning millega kaasnevad riskid Zaporizžja tuumaelektrijaama ohutusele ja turvalisusele. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on valmis andma Ukrainale täiendavat tuge lisaks liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kaudu abistamistegevuse toetamiseks antavale hädaabile. Euroopa Liit toetab täielikult tööd, mida Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur teeb Ukrainas tuumaohutuse ja -julgeoleku tugevdamiseks.
5. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid intensiivistavad oma diplomaatilist suhtlust ning jätkavad koostööd Ukraina ja teiste riikidega, et tagada võimalikult laialdane rahvusvaheline toetus Ukraina rahuvalemi peamistele põhimõtetele ja eesmärkidele, sealhulgas eelseisva ülemaailmse rahutippkohtumise kaudu. Kõik algatused Ukrainas tervikliku, õiglase ja püsiva rahu saavutamiseks peavad põhinema sellel, et austatakse täielikult Ukraina sõltumatust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides.

6. Euroopa Ülemkogu toonitab vajadust tagada koos partneritega Ukrainale järgnevateks aastateks stabiilne, prognoositav ja jätkusuutlik rahaline toetus. Ülemkogu kordab taas oma üleskutset, et Euroopa Investeerimispank suurendaks tihedas koostöös komisjoni ja rahvusvaheliste finantsasutustega oma toetust Ukraina pakilisimate taristuga seotud vajaduste rahuldamisele. Euroopa Liit on samuti jätkuvalt pühendunud Ukraina taastamise, taastumise ja ülesehitamise toetamisele koostöös rahvusvaheliste partneritega, sealhulgas psühholoogilise ja psühhosotsiaalse rehabilitatsiooni ning demineerimisabi valdkonnas. Lisaks tegi Euroopa Ülemkogu kokkuvõtte tööst, mis on tehtud seoses Venemaale kuuluvate tõkestatud varadega, ning ta kutsub nõukogu, kõrget esindajat ja komisjoni üles jätkama sellealast tööd kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega ning koordineerides seda partneritega.
7. Euroopa Liit on jätkuvalt kindlalt pühendunud selle tagamisele, et Venemaa võetaks Ukraina-vastase agressioonisõja eest täielikult vastutusele. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt selle üle, et Ukraina-vastaste agressioonikuritegude eest vastutusele võtmise rahvusvaheline keskus (ICPA) on valmis alustama sellealast toetavat tegevust. Ülemkogu tegi kokkuvõtte jõupingutustest luua erikohus Ukraina-vastaste agressioonikuritegude eest vastutusele võtmiseks, sealhulgas kõnealuse kohtu loomise tuumikrühmas tehtud tööst, ning kutsub üles sellealast tööd jätkama. Kõnealusele erikohtule tuleks tagada võimalikult ulatuslik piirkondadeülene toetus ja legitiimsus. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt selle üle, et võeti vastu genotsiidi, inimsusvastaste kuritegude, sõjakuritegude ja muude rahvusvaheliste kuritegude uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel tehtavat rahvusvahelist koostööd käsitlev Ljubljana-Haagi konventsioon, ning kutsub kõiki riike üles ühinema selle konventsiooniga niipea kui võimalik. Samuti väljendab ülemkogu heameelt selle üle, et Euroopa Nõukogu lõi Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase agressiooni põhjustatud kahju registri, ning kutsub üles sellega seotud tööd jätkama.

8. Euroopa Ülemkogu mõistab kõige karmimalt hukka Venemaa poolt toime pandud Ukraina laste ja muude tsiviilisikute ebaseadusliku väljasaatmise ja ümberasustamise Venemaale ja Valgevenesse. Ülemkogu kutsub Venemaa Föderatsiooni ja Valgevenet üles tagama kohe nende turvalise tagasipöördumise.
9. Euroopa Ülemkogu arutas jõupingutusi, mille eesmärk on avaldada Venemaale veelgi enam survet tema agressioonisõja pidamise võime nõrgendamiseks, sealhulgas sanktsioonide, nende täieliku ja tulemusliku rakendamise ning nendest kõrvalehoidmise takistamise kaudu. Sellega seoses väljendab ülemkogu heameelt 11. sanktsioonide paketi vastuvõtmise üle. Euroopa Ülemkogu kutsub kaasseadusandjaid üles viima kiiresti lõpule töö kavandatava direktiiviga, millega ühtlustatakse liidu piiravate meetmete rikkumisega seotud kuritegude ja karistuste käsitlemist.
10. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka Iraani ja Valgevene jätkuva sõjalise toetuse Venemaa agressioonisõjale. Valgevene peab lõpetama selle, et lubab Venemaa relvajõududel oma territooriumi kasutada, sealhulgas sinna taktikaliste tuumarelvade paigutamiseks. Iraan peab lõpetama droonide tarnimise Venemaale.
11. Euroopa Ülemkogu tunnustab Ukraina pühendumust ELiga ühinemise protsessis nõutavate tingimuste täitmisele ja tema märkimisväärsed jõupingutusi selle nimel. Ülemkogu innustab Ukrainat jätkama reformide elluviimist. Euroopa Liit jätkab tihedat koostööd Ukrainaga ja toetab tema püüdlusi kõik tingimused täielikult täita.
12. Euroopa Liit jätkab Moldova Vabariigi toetamist tema ees seisvate probleemide lahendamisel, mis tulenevad Venemaa agressioonist Ukraina vastu, ning Euroopa suunas liikumisega seotud reformipüüdlustes. Euroopa Ülemkogu tunnustab Moldova Vabariigi pühendumust ELiga ühinemise protsessis nõutavate tingimuste täitmisele ja tema märkimisväärsed jõupingutusi selle nimel. Ülemkogu tervitab hiljuti esitatud toetuspaketti ja ELi tsiviilpartnerluse missiooni käivitamist. Ülemkogu tunnustab Moldova Vabariiki Euroopa poliitilise ühenduse teise tippkohtumise eduka korraldamise eest 1. juunil 2023.

13. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks Gruusia ametivõimude hiljuti võetud meetmed. Euroopa Liit jätkab tihedat koostööd Gruusiaga, et toetada teda Euroopa suunas liikumisel nõutavate tingimuste täitmisel.
14. Venemaa kasutab endiselt toitu relvana, kahjustades seeläbi ülemaailmset toiduga kindlustatust. Euroopa Ülemkogu on sügavalt mures selle pärast, et Musta mere teraviljaalgatuse elluviimine üha aeglustub, ning kutsub üles algatuse elluviimist kiiresti ja täielikult jätkama. ELi solidaarsuskoridorid on jätkuvalt olulised ülemaailmse toiduga kindlustatuse tugevdamisel.
15. Euroopa Liit kordab oma kohustust tugevdada põgenike toetamist nii Ukrainas kui ka Euroopa Liidus, sealhulgas piisava ja paindliku finantsabi andmise kaudu liikmesriikidele, kes kannavad pagulaste meditsiini-, haridus- ja elamiskulude puhul kõige suuremat koormust.

II. MAJANDUS

16. Euroopa Ülemkogu vahetas arvamusi praeguse majandusolukorra üle.
17. Euroopa Ülemkogu tegi nõukogu eesistujariigi ja komisjoni aruandlusest lähtudes kokkuvõtte edusammudest, mis on tehtud Euroopa pikaajalise konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamise osas, pöörates erilist tähelepanu ühtse turu süvendamisele, selle terviklikkuse, nelja vabaduse ja avatuse säilitamisele, võrdsete tingimuste tagamisele ning sellise majanduskasvu soodustava õigusraamistiku loomisele, mis vähendab halduskoormust, ning ühtlasi tööstuspoliitika tugevdamisele ja strateegiliste sõltuvuste vähendamisele, eriti kõige tundlikumates valdkondades.

18. Euroopa Ülemkogu, tuletades meelde oma 2023. aasta märtsi järeldusi ning arvestades liidu rohe- ja digimajanduse suunalise kaksikülemineku kiirenemist:
- a) palub kaasseadusandjatel kiirendada nullnetotööstuse määruse ettepanekuga ja kriitiliste toorainete määruse ettepanekuga tehtavat tööd, et saavutada kokkulepe enne parlamendi koosseisu ametiaja lõppu, ning kutsub üles edendama tööd strateegiliste tehnoloogiate arendamisega ja nende väärtusahelate tugevdamisega;
 - b) rõhutab, kui oluline on, et Euroopa Liit saaks tehisintellekti arendamise jaoks ideaalseks asukohaks, ning et on vaja haarata kiiresti kinni tehisintellekti konkreetsete kasutusviisidega kaasnevatest võimalustest ja käsitleda kiiresti nendest kasutusviisidest tulenevaid riske, et soodustada innovatsiooni ja usaldust, edendada investeerimist ja kasutuselevõtmist ning toetada ülemaailmsete standardite kehtestamist, ning kutsub kaasseadusandjaid üles viima kiiresti lõpule töö tehisintellektimäärusega;
 - c) palub komisjonil esitada algatuse kiiresti võetavate meetmete kohta, et tagada esmatähtsaimate ravimite ja koostisainete piisav tootmine ja kättesaadavus Euroopas ning muuta rahvusvahelised tarneahelad mitmekesisemaks, ning ühtlasi palub kaasseadusandjatel jätkata ja kiirendada tööd ravimialaste õigusaktide kavandatava reformiga, sealhulgas ravimite kättesaadavuse ning uuendusliku ja konkurentsivõimelise farmaatsiaspektori osas;
 - d) tervitab ühtset patendikohut käsitleva lepingu jõustumist osalevates liikmesriikides ning sellest tulenevat ühtse patendi kehtima hakkamist, mis aitab edendada innovatsiooni ja konkurentsivõimet;
 - e) jääb ootama liidu konkurentsivõime edendamist ning tootlikkuse ja majanduskasvu suurendamist käsitleva esimese iga-aastase eduaruande esitamist ülemkogu 2024. aasta märtsi kohtumisel;

- f) kutsub üles esitama ülemkogu 2024. aasta märtsi kohtumisel ühtse turu tulevikku käsitleva sõltumatu kõrgetasemelise aruande ning palub järgmistel nõukogu eesistujariikidel ja komisjonil sellega tegeleda, konsulteerides liikmesriikidega;
 - g) palub komisjonil esitada vahendid, mille abil käsitleda demograafilisi probleeme ja eriti nende mõju Euroopa konkurentsieelistele.
19. Komisjon esitas aruande Ameerika Ühendriikidega inflatsiooni vähendamise seaduse mõju üle peetud arutelude kohta. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil hinnata liikmesriikide toetusel inflatsiooni vähendamise seaduse mõju investeerimisele ning Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide poolt sellele reageerimiseks võetud meetmete tõhusust ning jätkata oma tööd investeerimistingimuste jälgimise ja parandamisega.
20. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust tugevdada liidu majanduslikku vastupanuvõimet ja julgeolekut, et kaitsta liidu huvisid kogu maailmas, säilitades samal ajal avatud majanduse. Ülemkogu kutsub üles kujundama lähenemisviisi, milles esitatakse riskihindamisest lähtudes proportsionaalsed, täpsed ja sihipärased lahendused julgeolekualastele probleemidele.
21. Euroopa Ülemkogu pidas arutelu riigipõhiste koondsoovituste üle, mida nõukogu on arutanud, võimaldades sellega 2023. aasta Euroopa poolaasta lõpule viia.
22. Euroopa Ülemkogu palub nõukogul jätkata tööd majanduse juhtimise paketi hindamisega, et viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
23. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks mitmeaastase finantsraamistiku kavandatava muutmise. Euroopa Ülemkogu jätkab selle teema käsitlemist.

III. JULGEOLEK JA KAITSE

24. Euroopa Ülemkogu tegi kokkuvõtte tööst, mida on tehtud tema varasemate järelduste, 2022. aasta märtsi Versailles' deklaratsiooni ja strateegilise kompassi rakendamiseks.
25. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde vajadust tugevdada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi ning muuta see innovatiivsemaks, konkurentsivõimelisemaks ja vastupidavamaks, eriti uues strateegilises olukorras, mis nõuab kaitsealast valmisolekut ja Euroopa pikaajalise strateegilise võimekuse olulist suurendamist, et võtta suurem vastutus oma kaitse eest.
26. Sellega seoses Euroopa Ülemkogu:
 - a) kutsub üles jätkama tööd kõigis tegevussuundades laskemoona ja rakettide tarnimiseks ja ühishangete tegemiseks, eriti tööd laskemoona tootmist toetava määrusega, et võtta see kiiresti vastu;
 - b) väljendab heameelt selle üle, et saavutati kokkulepe instrumendi suhtes, mis puudutab Euroopa kaitsetööstuse tugevdamist ühishangete kaudu;
 - c) kutsub komisjoni üles esitama ettepaneku Euroopa kaitseinvesteeringute programmi kohta, et suurendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi, sealhulgas VKEde suutlikkust ja vastupanuvõimet.
27. Euroopa Ülemkogu tervitab otsust veelgi suurendada Euroopa rahutagamisrahastu rahalist ülemmäära 3,5 miljardi euro võrra, et säilitada rahastu ülemaailmne geograafiline ulatus, jätkata sõjalise toetuse andmist Ukrainale ja säilitada liidu suutlikkus ennetada kriise ja konflikte ning neile kiiresti reageerida ja arendada võimeid oma väljaõppemissioonide abil.

28. Euroopa Ülemkogu tervitab strateegilise kompassi rakendamisel tehtud edusamme, sealhulgas neid, mida on tehtud küberturvalisuse ja -kaitse, hübriidohtude, sõjaväelise liikuvuse, kosmose ja meresõidu turvalisuse osas. Samuti tervitab ülemkogu ÜJKP tsiviiltegevuse tugevdamiseks tehtud tööd, eriti uue ÜJKP tsiviiltegevuse kokkuleppe hiljutist heakskiitmist.
29. Euroopa Ülemkogu tervitab tööd seoses ELi küberkaitsepoliitikaga ja ELi küberdiplomaatia meetmete kogumi läbivaatamisega, et parandada küberrünnete ennetamise, ärahoidmise ja neile reageerimise suutlikkust.

IV. HIINA

30. Euroopa Ülemkogu jätkas strateegilist arutelu ELi ja Hiina suhete üle ning kinnitas taas, et EL rakendab Hiina suhtes mitmekülgset poliitilist lähenemisviisi, mille kohaselt on Hiina ühtaegu ELi partner, konkurent ja süsteemne rivaal. Vaatamata oma erinevatele poliitilistele ja majandussüsteemidele on Euroopa Liidul ja Hiinal ühine huvi hoida konstruktiivseid ja stabiilseid suhteid, mis rajanevad reeglitel põhineva rahvusvahelise korra austamisel, tasakaalustatud koostööl ja vastastikkusel.
31. Euroopa Liit jätkab Hiinaga koostööd ülemaailmsete probleemide lahendamiseks ning julgustab Hiinat võtma ambitsioonikamaid meetmeid kliimamuutuste ja elurikkuse, tervisealase valmisoleku ja pandeemiaks valmisoleku, toiduga kindlustatuse, katastroofiohu vähendamise, võlakergenduse ja humanitaarabi valdkonnas.
32. Euroopa Liit ja Hiina on jätkuvalt teineteisele olulised kaubandus- ja majanduspartnerid. Euroopa Liit püüab tagada võrdsed tingimused, nii et kaubandus- ja majandussuhted on tasakaalus, vastastikused ja mõlemale kasulikud. Euroopa Liit jätkab kooskõlas Versailles' tegevuskavaga kriitilise sõltuvuse ja haavatavuse vähendamist, sealhulgas oma tarneahelates, ning kui see on vajalik ja asjakohane, võtab riskivähendus- ja mitmekesistamismeetmeid. Euroopa Liit ei kavatse suhteid lõpetada ega sissepoole pöörduda.

33. Hiina kannab ÜRO Julgeolekunõukogu alalise liikmena erilist vastutust reeglitel põhineva rahvusvahelise korra, ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse toetamise eest. Seetõttu kutsub Euroopa Ülemkogu Hiinat üles avaldama Venemaale survet, et see lõpetaks oma agressioonisõja ning viiks oma väed viivitamata, täielikult ja tingimusteta Ukrainast välja.
34. Ida- ja Lõuna-Hiina meri on piirkondliku ja üleilmse jõukuse ja julgeoleku jaoks strateegilise tähtsusega. Euroopa Liit on mures Taiwani väinas valitsevate suurenevate pingete pärast. Euroopa Ülemkogu on vastu kõikidele ühepoolsetele katsetele muuta praegust olukorda jõu või sunni abil. Ülemkogu kinnitab taas ELi järjekindlat ühe Hiina poliitikat.
35. Euroopa Liit on jätkuvalt kindlalt pühendunud inimõiguste ja põhivabaduste austamise edendamisele. Euroopa Ülemkogu tervitab Hiinaga peetava inimõigustealase dialoogi taastamist. Ülemkogu kordab oma muret sunniviisilise töö, inimõiguste kaitsjate ja vähemustesse kuuluvate isikute kohtlemise, Tiibetis ja Xinjiangis valitseva olukorra ning Hiina varasemate Hongkongiga seotud kohustuste täitmise pärast.

V. VÄLISSUHTED

36. Euroopa Ülemkogu arutas ettevalmistusi ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse tippkohtumiseks. See võimaldab uuendada ja tugevdada partnerlust, mis põhineb ühistel väärtustel, ajalool ja kultuuril, ning leppida kokku positiivses ja tulevikku vaatavas tegevuskavas. Korrapärane ja struktureeritud kahe piirkonna vaheline dialoog tagab ühist huvi pakkuvates valdkondades, sealhulgas kaubandus ja investeeringud, konkreetsete tegevuste järelmeetmed ja rakendamise. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui oluline on käsitleda üheskoos üleilmseid kliima- ja keskkonnakriise, suurenevat ebavõrdsust, digiülemineku võimalusi ja tarneahelate mitmekesistamise vajadust ning enneolematuid ohtusid üleilmsele julgeolekule ja reeglitel põhinevale korrale.

37. Euroopa Ülemkogu pidas strateegilise arutelu Euroopa Liidu suhetest lõunanaabruse partneritega. Euroopa Ülemkogu tervitab selles kontekstis tööd seoses Tuneesiat käsitleva vastastikku kasuliku laiaulatusliku partnerluse paketiga, mis tugineb majanduslikku arengut, investeringuid ja kaubandust, taastuenergiele üleminekut, rännet ja inimestevahelisi kontakte hõlmavatele sammastele, ning toetab poliitilise dialoogi jätkamist ELi ja Tuneesia assotsieerimislepingu raames. Ülemkogu rõhutab, kui tähtis on tugevdada ja arendada Euroopa Liidu ja piirkonna partnerite vahelisi sarnaseid strateegilisi partnerlusi.
38. Tuletades meelde ELi ja Lääne-Balkani 21. juuni 2003. aasta Thessaloníki tippkohtumise deklaratsiooni, sellele järgnenud Sofia, Zagrebi, Brdo ja Tirana deklaratsioone ning oma varasemaid järeldusi, eelkõige 23.–24. juuni 2022. aasta järeldusi, kinnitab Euroopa Ülemkogu taas oma täielikku ja ühemõttelist pühendumust Lääne-Balkani väljavaatele saada ELi liikmeks ning oma toetust tulemuspõhise ühinemisprotsessi ja sellega seotud reformide kiirendamisele.
39. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka hiljutised vägivaldsed vahejuhtumid Kosovo* põhjaosas ja kutsub üles olukorda viivitamata leevendada, tuginedes Euroopa Liidu poolt 3. juunil 2023 juba kavandatud põhielementidele. Osalised peaksid looma tingimused ennetähtaegseteks valimisteks kõigis neljas Kosovo põhjaosas asuvas omavalitsuses. Pingete leevendamata jätmisel on negatiivsed tagajärjed. On ülimalt oluline, et ELi vahendatud ja kõrge esindaja juhitud dialoog ning suhete normaliseerimisele suunatud lepingu ja selle rakenduslisa kiire rakendamine jätkuvad. See hõlmab serblaste enamusega kohalike omavalitsuste liidu/ühenduse loomist.

* Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

40. Kooskõlas 17.–18. veebruaril 2022 toimunud Euroopa Liidu ja Aafrika Liidu tippkohtumisel võetud mitmepoolsuse alaste kohustustega toetab Euroopa Ülemkogu Aafrika Liidu tugevdatud kohalolu rahvusvahelistel foorumitel, eelkõige G20 kohtumistel.

VI. VAHEMERE IDAOSA

41. Tuletades meelde oma varasemaid järeldusi, on Euroopa Ülemkogu jätkuvalt täielikult pühendunud Küprose probleemi terviklikule lahendamisele ÜRO raamistikus, kooskõlas asjaomaste ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega ning vastavalt ELi aluspõhimõtetele ja *acquis*'le. Euroopa Liit kutsub üles läbirääkimisi kiiresti jätkama ning on valmis täitma aktiivset rolli ÜRO juhitava protsessi kõigi etappide toetamisel, kasutades kõiki oma käsutuses olevaid asjakohaseid vahendeid.
42. Tuletades meelde oma varasemaid järeldusi, milles käsitletakse ELi suhteid Türgiga, muu hulgas 2021. aasta juunis vastu võetud järeldusi ja 2021. aasta märtsis tehtud avaldust, ja arvestades hiljuti Türgis toimunud valimisi, palub Euroopa Ülemkogu kõrgel esindajal ja komisjonil esitada Euroopa Ülemkogule aruanne ELi ja Türki suhete olukorra kohta, lähtudes Euroopa Ülemkogu poolt kindlaks määratud vahenditest ja võimalustest, pidades silmas edasiliikumist strateegilisel ja tulevikku vaataval viisil.

VII. MUUD KÜSIMUSED

43. Euroopa Ülemkogu võtab teadmiseks valdkonnaülestest ja piiriülestest kriisidest ning loodusõnnetustest ja inimtegevusest tingitud õnnetustest tulenevad väljakutsed, millest paljusid süvendavad kliimamuutused ning muutuv julgeolekumaastik Euroopas ja kogu maailmas. Ülemkogu rõhutab, kui oluline on tugevdada vastupanuvõimet strateegilistes valdkondades, milleks järgitakse kõiki ohte hõlmavat lähenemisviisi valmisolekule ja reageerimisele, kasutades asjakohaseid mehhanisme, sealhulgas liidu elanikkonnakaitse mehhanismi.